

چەت ئەلدە ئوقۇغان نەتىجىلىك ئۇيغۇرلار (1)

ئەركىن سىدىق

2015-يىلى 2-ئاينىڭ 13-كۈنى

مەن بۇرۇن تەييارلىغان ئۈچ پارچە ماقالىمدە جەمئىي يەتتە نەپەر قېرىندىشىمىزنى قىسقىچە تونۇشتۇردۇم. يەنى، «يېڭىلىق يارىتىشى قابىلىيىتىنى ئۆستۈرۈشنىڭ 9 ئۇسۇلى» دېگەن ماقالىدە تۆمۈر پالتاش، ئاينۇر ئابدۇرازاق ۋە مۇھەممەتجان ئابدۇللا، «ئامېرىكىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ يېڭى كەشپىيات مۇسابىقىسى پائالىيەتلىرى» دېگەن ماقالىدا مەخمۇت ئابلا بىلەن نۇرىسا قۇربانى، ۋە «يالغانچىلىققا ئائىت 12 ھەقىقەت» دېگەن ماقالىدا ئەكبەر شېرىپ بىلەن مىرشاد ئابدۇرېھىمى تونۇشتۇردۇم. ئۇنىڭدىن كېيىنكى «بالىڭىزغا توغرا كۆيۈك (1)» دېگەن ماقالىدە يەنە ئىككى قېرىندىشىمىزنى تونۇشتۇرغان ئىدىم، بەزى سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئۇ ئىككىيلەن ھەققىدىكى مەزمۇنى ماقالىدىن ۋاقىتنىچە ئېلىۋېتىپ تۇرۇشقا مەجبۇرى بولدۇم. ئاللاھ خالىسا مەن ئۇ مەزمۇنى كېيىنچە بىر مۇۋاپىق پەيتنى تاللاپ، تورلارغا قايتا يوللايمەن. دېمەك، مەن ھازىرغىچە 9 نەپەر قېرىندىشىمىزنى تونۇشتۇرغان بولۇپ، مەزكۇر يازمىدا يەنە 2 نەپەر يېڭى قېرىندىشىمىزنى، يەنى، 10- ۋە 11- قېرىندىشىمىزنى تونۇشتۇرىمەن.

مېنىڭ چەت ئەلدىكى نەتىجىلىك قېرىنداشلارنى تونۇشتۇرۇشتىكى مەقسىتىم، ۋەتەندىكىلەرگە چەت ئەلدە ئوقۇپ، بىرەر يۇقىرى دەرىجىلىك ئۇنۋانغا ئېرىشىپ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇيغۇر دىيارىدىكى ياكى خەلقئارادىكى سەھنىلەردە مۇھىم رول ئېلىپ، «باشقىلار قىلالىغان ئىشلارنى ئۇيغۇرلارمۇ قىلالايدۇ» دېگەن ھەقىقەتكە مىسال بولۇۋاتقان قېرىنداشلارنى قىسقىچە ۋە ئەينەن تونۇشتۇرۇش، شۇ ئارقىلىق ۋەتەندىكى ياش-ئۆسمۈرلەرنى كۆڭلىگە چوڭ-چوڭ نىشانلارنى تۇرغۇزۇپ، ياخشى ئوقۇشقا رىغبەتلەندۈرۈشتىن ئىبارەتتۇر. مەن تونۇشتۇرىدىغان قېرىنداشلىرىمىز تۆۋەندىكى 3 شەرتنىڭ كەم دېگەندە بىرىنى قانائەتلەندۈرگەنلەر: (1) چەت ئەلدە ئوقۇپ، بىر يۇقىرى ئۇنۋانغا ئېرىشكەن. (2) چەت ئەلدە ئىشلەپ، بىر مۇھىم كەسپىي خىزمەت ئورنىغا ئېرىشكەن. (3) چەت ئەلدە ياكى ئۇيغۇر دىيارىدا كەسپىي جەھەتتە ئالاھىدە نەتىجە قازانغان. مەن ھازىرغىچە بۇنداق مەزمۇنلارنى ئۆزۈم تەييارلىغان باشقا تېمىلاردىكى ماقالىلەرگە قوشۇپ قويغان ئىدىم. ئەمما يېقىندا ئۇنىڭغا قارىغاندا بۇنداق مەزمۇنى ئايرىم تېما قىلىپ يوللىسام، سەل ياخشىراق بولىدىغانلىقىنى ھېس قىلدىم. شۇنىڭ بىلەن بۇ قېتىم بۇ ھەقتىكى يېڭى مەزمۇنى مەزكۇر ماقالىدە ئايرىم تېما قىلىپ يوللىدىم.

مېنىڭ مۆلچەرلىشىمچە، چەت ئەللەردە يۇقىرىدىكى 3 شەرتنىڭ كەم دېگەندە بىرىگە چۈشىدىغان قېرىنداشلاردىن بىرەر مىڭدىن ئارتۇق ئادەم بار. ئەگەر سىز يۇقىرىدىكى شەرتلەرنىڭ كەم دېگەندە بىرىگە چۈشىدىغان قېرىنداشلارنىڭ بىرەرسىنى بىلىشىڭىز، ماڭا شۇلارنىڭ ئالاقىلىشىش ئۇچۇرىنى ماڭدۇرۇپ بەرگەن بولسىڭىز. ئەگەر ئۇلارنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالىنى يېزىپ ماڭدۇرۇپ بەرسىڭىز، ياكى ئۇنى ئۆزىڭىز بىۋاسىتە تورلارغا چىقارسىڭىز تېخىمۇ ياخشى. ماڭا ماڭدۇرىدىغان مەزمۇن ئۇيغۇرچە ياكى ئىنگلىزچىنىڭ قايسىسىدا بولسا بولۇۋېرىدۇ. شۇنداقلا

ئىملا قائىدىسى ۋە گىرامماتىكا جەھەتتىن تەلەپكە ئانچە ئۇيغۇن بولمىسىمۇ بولۇۋېرىدۇ. ئۇنداق مەسىلىلەرنى مەن ئۆزۈم ئوڭلاپ كېتىمەن. ئۇيغۇر دىيارىدىكى قېرىنداشلار مەندىن يۇقىرىقىدەك قېرىنداشلارنى ئىمكانقەدەر تەپسىلىي تونۇشتۇرۇشۇمنى تەلەپ قىلىۋاتىدۇ. شۇڭلاشقا بۇنداق تەرجىمىھال قانچە تەپسىلىي بولسا شۇنچە ياخشى. مەن سىزنىڭ ياردىمىڭىز ۋە قوللىشىڭىز ئۈچۈن سىزگە ئالدىنلا رەھمەت ئېيتىمەن.

بەزى ئۇكىلار مەن تونۇشتۇرىدىغان كىشىلەر چوقۇم ئۇيغۇرلار ئۈچۈن ئالاھىدە تۆھپە قوشقان كىشىلەر بولۇشى كېرەك، دەپ ئويلاپ قاپتۇ. مەن ئۈچۈن سىزنىڭ ئۆز كۈچىڭىزگە تايىنىپ ئوقۇپ، بىر يۇقىرى ئۇنۋانغا ئېرىشىپ، ئۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىڭىز ئوقۇغان كەسپكە لايىق بىر كەسپىي ئورۇنغا ئېرىشىپ ئىشلەۋاتقانلىقىڭىزنىڭ ئۆزىلا ئۇيغۇرلارغا قوشقان بىر ئالاھىدە تۆھپە بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. سىز ئاشۇنداق بىر ئەمەلىيىتىڭىز ئارقىلىق ئۆزىڭىزنىڭ قولىدىن ئىش كېلىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدىڭىز. ئۇيغۇرلارنى ئۆزىڭىزنىڭ ئىدارە ياكى شىركىتىدىكى چەت ئەللىكلەرگە تونۇتتىڭىز. «باشقىلار قىلالىغان ئىشلارنى ئۇيغۇرلارمۇ قىلالايدۇ»، دېگەن ھەقىقەتكە بىر ئىسپات بولۇپ بەردىڭىز. سىز قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلەرنىڭ كۈچىدىن تېخىمۇ تولۇق پايدىلىنىش، شۇنداقلا سىز قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلەر ئارقىلىق بىزنىڭ يېڭى ئەۋلاتلىرىمىزغا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىپ، ئۇلارنى كەلگۈسىدە مىللەت ئۈچۈن ياراملىق كىشىلەردىن بولۇشقا ئۈندەش ئۈچۈن، مەن سىزنى باشقا ئىنى-سىڭىللارغا تونۇشتۇراي. شۇڭا سىز ماڭا يېقىندىن ياردەملىشىپ بەرسىڭىز. رەھمەت!

يېڭى قېرىنداشلىرىمىزنى تونۇشتۇرۇشنى ئەمدى باشلايمەن.

شاكىر شەمشى

1-رەسىم: شاكىر شەمشى

شاكىر شەمشى (ئىنگىلىزچە «Shakir Shamshy» دەپ يېزىلىدۇ) 1970-يىلى توقسۇن ناھىيەسىدە تۇغۇلغان. ئۇ 1987-يىلى تولۇق ئوتتۇرىنى سىنىپ بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە بىلەن پۈتتۈرۈپ، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تەبىئىيات بۆلۈمىگە قوبۇل قىلىندى. ئۇ بۆلۈم شىنجاڭنىڭ

ھەرقايسى جايلىرىدىكى ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرگە بېرىش ئارزۇسى بار ئوقۇغۇچىلارنى قوبۇل قىلىپ، ئىككى يىل تەييارلىق دەرسلىرىنى ئۆگىتەتتى. شاكىر ئىككى يىل ئىچىدە بۇ بۆلۈمدىكى ئوقۇشنىمۇ سىنىپ بويىچە ئەڭ ياخشى نەتىجە بىلەن تاماملاپ، جۇڭگو نېفىت ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ يەرشارى فىزىكىلىق نېفىت قىدىرىپ تەكشۈرۈش كەسپىگە قوبۇل قىلىندى.

شاكىر شىنجاڭدىن ئىنتايىن ياخشى نەتىجە بىلەن ئوقۇشقا بارغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ ئاشۇ چاغدىكى سەۋىيەسى، بولۇپمۇ ئىنگىلىزچە سەۋىيەسى سىنىپىدىكى خەنزۇ ئوقۇغۇچىلاردىن بەكلا تۆۋەن تۇراتتى (چۈنكى ئۇ ئىنگىلىزچىنى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا بىر يىللا ئۆگەنگەن ئىدى). شۇنىڭ بىلەن ئۇ تىرىشىپ ئۆزىنىڭ سەۋىيەسىنى تېزىدىن ئۆستۈردى. نەتىجىدە بىرىنچى يىلىنىڭ ئاخىرى ئوقۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مەكتەپ بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئىنگىلىز تىلى گىرامماتىكىسى مۇسابىقىسىدە مەكتەپ بويىچە 3-بولدى. ئۇ تېخىمۇ تىرىشىپ، 2-يىلى پۈتۈن مەكتەپ بويىچە تاللانغان 39 ماھىرنىڭ بىرى بولۇپ، مەكتەپنىڭ ئىنگىلىزچە نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ 1-بولدى. شاكىرنىڭ تىرىشچانلىق ئىش-ئىزلىرى ۋە نەتىجىلىرى مەكتەپ گېزىتى ۋە «جۇڭگو نېفىت گېزىتى» دە تونۇشتۇرۇلدى. ئۇ قالغان ئىككى يىلدا داۋاملىق تىرىشىپ، مەكتەپنى ئەلا نەتىجە بىلەن پۈتتۈردى.

1994-يىلى شاكىر بېيجىڭدىكى بىر چەت ئەلنىڭ نېفىت شىركىتىدە ئىشلەش پۇرسىتىنى تاشلاپ، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى گېئولوگىيەلىك نېفىت چارلاش باشقارمىسىغا بېرىپ ئىشلىدى. بۇ جەرياندا ئۇ نېفىت ئىزدەشنى لايىھەلەش ئىنژېنېرى بولۇپ 3 يىل ئىشلىدى. كېيىن بىر نېفىت ئىزدەش ئەترىتىگە ئەترەتنىڭ تېخنىكىلىق باشلىقى بولۇپ تەيىنلەندى، ۋە بۇ ئورۇندا 3 يىل ئىشلەپ ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. شاكىر ئۆزىنىڭ بىلىم سەۋىيەسىنى تېخىمۇ ئۆستۈرۈش ئۈچۈن توختىماي ئىزدەندى. TOEFL ۋە GRE ئىمتىھانلىرىدىن ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشىپ، 2000-يىلى ئامېرىكىنىڭ ئىندىئانا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ يەرشارى فىزىكىسى كەسپىگە تولۇق ئوقۇش مۇكاپات پۇلى بىلەن ئاسپىرانتلىققا قوبۇل قىلىندى. ئامېرىكىدا تىرىشىپ ئوقۇپ، تەتقىقات نەتىجىسىنى ئامېرىكا يەرشارى فىزىكا ئۇيۇشمىسىنىڭ يىللىق يىغىنىدا ئېلان قىلىپ، ئاسپىرانتلىق يېتەكچى ئوقۇتقۇچىسى ۋە باشقىلارنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى. شۇنىڭ بىلەن ئامېرىكىنىڭ ئىككىنچى چوڭ نېفىت شىركىتى شېۋرون (Chevron) گۇرۇھى شاكىرنى يەنە بىر يىلدىن كېيىن ئاسپىرانتلىقنى پۈتتۈرگەندە ئاشۇ شىركەتكە كېلىپ ئىشلەشكە تەكلىپ قىلدى. شاكىر 2003-يىلىنىڭ بېشىدا ئوقۇشنى پۈتتۈرۈپ، يەرشارى فىزىكىسى (گېئو-فىزىكا) كەسپى بويىچە ماگىستىرلىق ئۇنۋانىنى ئالدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ شېۋرون گۇرۇھىنىڭ نيۇ ئورلىنز (New Orleans) شەھىرىدىكى تارماق شىركىتىدە يەرشارى ئىلمى مۇتەخەسسسى (Earth Scientist) بولۇپ خىزمەتكە كىرىپ، بىر نېفىتلىكنىڭ تېخنىكا يېتەكچىسى بولۇپ ئىشلەشنى باشلىدى. 2005-يىلى شاكىر شېۋرون گۇرۇھىنىڭ تېكساس ئىشتاتى ھىيۇستون (Houston) شەھىرىدىكى شېۋرون شىمالىي ئامېرىكا باش شىركىتىگە يۆتكىلىپ، بىر قانچە نېفىتلىككە يەرشارى فىزىكا مۇتەخەسسسى ۋە پروگرامما يېتەكچىسى بولۇپ ئىشلىدى.

شاكىرنىڭ ياراتقان تېخنىكىلىق نەتىجىلىرى، ۋە ئۇنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇشتىكى قابىلىيىتىنى كۆرگەن شىركەت رەھبەرلىكى 2008-يىلى ئۇنى شېۋرون گۇرۇھىنىڭ ئىستراتېگىيە ۋە پىلان بۆلۈمىگە يۆتكەپ، شىركەت لىدېرلىرىنىڭ «قارار ئېلىش مەسلىھەتچىسى» دېگەن خىزمەت ئورنىغا تەيىنلىدى. بۇ جەرياندا شېۋرون شىركىتى شاكىرنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش قابىلىيىتىنى تېخىمۇ

تېز ئۆستۈرۈشى ئۈچۈن ئۇنى ئامېرىكىنىڭ جەنۇبىدىكى ئەڭ داڭلىق ئۇنىۋېرسىتېتلارنىڭ بىرى بولغان رايىس (Rice) ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىنىڭ «يۇقىرى دەرىجىلىك باشقۇرۇش خادىملىرى ئىگىلىك باشقۇرۇش ماگىستىرلىقى» (EMBA) پروگراممىسىغا ئەۋەتتى. 2011-يىلى شاكىر بۇ ئىگىلىك باشقۇرۇش ماگىستىرلىق ئۇنۋانىنى يۇقىرى نەتىجە بىلەن ئالغاندىن كېيىن، شېۋروننىڭ يېڭى تېخنىكىلارغا مەبلەغ سېلىش بۆلۈمىگە يۆتكەلدى. شاكىر ھازىر ئاشۇ بۆلۈمنىڭ پۈتۈن دۇنيادىكى يېڭى تېخنىكىلارغا مەبلەغ سېلىش ئىشلىرىنىڭ لىدېرى بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ.

ھازىر شېۋرون شىركىتى تەۋەككۈل مەبلەغى (Venture Capital) سېلىپ باشقۇرۇۋاتقان يۇقىرى تېخنىكىلىق بۆلۈملىرىدىكى 100 دىن ئارتۇق ئالىم ۋە مۇتەخەسسسلەر شاكىرنىڭ ئىستراتېگىيە ۋە ئىقتىساد جەھەتتىكى يېتەكچىلىكىدە يېڭى تېخنىكىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئۇ تېخنىكىلارنى شېۋرون شىركىتىنىڭ ئېھتىياجلىق ساھەلىرىگە يۆتكەۋاتىدۇ.

شېۋرون گۇرۇھى ئامېرىكىدىكى نېفىت شىركەتلىرى ئىچىدە چوڭلۇقتا 2-ئورۇندا، دۇنيا بويىچە نېفىت-گاز بايلىقىنىڭ زاپىسى مىقدارى جەھەتتە دۇنيا بويىچە 3-ئورۇندا تۇرىدىغان خەلقئارالىق چوڭ نېفىت ئېنېرگىيە شىركىتىدۇر. ئۇنىڭ دۇنيادا 180 دىن ئارتۇق دۆلەتتە نېفىت بازىسى، شۆبە شىركىتى ۋە ئىش بېجىرىش ئورنى بار. شاكىر ئامېرىكا يەرشارى فىزىكا بىرلەشمىسى ۋە خەلقئارا نېفىت-گاز ئېنېرگىيە ساھەسىنىڭ يېتەكچىسى بولغان قىدىرىپ تەكشۈرۈش يەرشارى فىزىكا مۇتەخەسسسلەر جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى. مەن ئىنىمىز شاكىر شەمشىدىن ناھايىتىمۇ پەخىرلىنىمەن.

ئەركىن ئابدۇۋاپىت

2-رەسىم: ئوتتۇرىدىكى كىشى ئەركىن ئابدۇۋاپىت ئۆكىمىز بولىدۇ.

ئىنىمىز ئەركىن ئابدۇۋاپىت 1972-يىلى ئاقسۇ شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1990-يىلى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 1-ئوتتۇرىنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، ئالىي مەكتەپكە قوبۇل قىلىنىپ، ئالدى بىلەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تەبىئىيات بۆلۈمىدە 2 يىل خەنزۇ تىلى ئۆگەندى. 1992-يىلى ئۇ

بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تېخنىكىلىق فىزىكا كەسپىگە قوبۇل قىلىنىپ، يادرو فىزىكا كەسپىدە تولۇق كۇرسنى ئوقۇدى. 1989-يىلى تىيەنئەنمېن ۋەقەسى تۈپەيلىدىن ئۇ بىر يىل ھەربىي تەلىم-تەربىيە ئېلىشقا مەجبۇر بولۇپ، ئۇنىڭ ئوقۇشى بىر يىل ئۇزىراپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ تولۇق كۇرسنى 1997-يىلى يازدا پۈتتۈردى.

ئەركىن باكلاۋۇرلۇق ئوقۇشى ئۈچۈن جەمئىي 7 يىل سەرپ قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ تېخىمۇ يۇقىرىلاپ ئوقۇشتىن ۋاقىتنىچە ۋاز كېچىپ، 1997-يىلى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيەسى شىنجاڭ فىزىكا-خىمىيە تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنى (中国科学院新疆理化技术研究所) غا خىزمەتكە كىردى. ئۇ خىزمەتكە چىققاندىن كېيىنمۇ ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، 1999-يىلى شىنجاڭ فىزىكا تەتقىقات ئورنى (新疆物理研究所) نىڭ ئاسپىرانتلىقىغا قوبۇل قىلىندى، ھەمدە بۇ ماگىستىرلىق ئوقۇشىنى مىكرو-ئېلېكترونىكا كەسپى بويىچە 2002-يىلى تاماملاپ، ئاشۇ ئورۇندا بىر تەتقىقاتچى بولۇپ، 2005-يىلىغىچە ئىشلىدى. مۇشۇ جەرياندا ئەركىن جۇڭگودىكى داڭلىق ئىلمىي-تەتقىقات ژۇرناللىرىدا جەمئىي 20 پارچىدىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلدى.

3-رەسىم: ئەركىن ئابدۇۋاپىت ئىشلىگەن تەجرىبىخانىنىڭ بىر كۆرۈنۈشى. ئىنىمىز ئەركىن ئۆزى ئىشلىگەن تەجرىبىخانىدا يېرىم ئۆتكۈزگۈچنى ئىنگىلىزچە «Metal-organic chemical vapor deposition» دەپ ئاتىلىدىغان بىر ئۇسۇل بىلەن ئىشلەپ چىقىرىدىغان بولۇپ، بۇ ئۇسۇلدا ئىشلىتىلىدىغان بەزى ماتېرىياللار زەھەرلىك. شۇڭا ئۇلار يېرىم ئۆتكۈزگۈچنى ئۆستۈرگەن چوڭ ساندۇق شەكلىدىكى قۇرۇلمىنى ئېچىپ، ئۇنىڭ ئىچىنى تازىلايدىغاندا، ئۆزلىرىگە مۇشۇ رەسىمدىكىدەك ماسكا تاقىۋالمىسا بولمايدۇ. بۇ رەسىمدىكى ئوڭدىن 1-كىشى ئىنىمىز ئەركىن بولۇپ، ئۇ قالغان 2 ئوقۇغۇچىغا مەزكۇر قۇرۇلمىنى تازىلاشنى ئۆگىتىپ قويۇش ئالدىدا تۇرماقتا.

2005-يىلى 4-ئايدا، ئەركىن فىنلاندىيەدىكى خېلسىنكى تېخنىولوگىيە ئۇنىۋېرسىتېتى (Helsinki University of Technology) نىڭ فوتو-ئېلېكترونىكا فاكۇلتېتىنىڭ دوكتورلۇق ئوقۇشىغا قوبۇل قىلىندى. بۇ كەسپ بويىچە دوكتورلۇق ئۇنۋانىغا ئېرىشىش ئۈچۈن نورمال ئەھۋالدا بىر ئوقۇغۇچى 5 يىل ياكى ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزۇنراق ئوقۇشقا توغرا كېلەتتى. ئەمما ئەركىن ئىنتايىن قاتتىق تىرىشىپ، دوكتورلۇق ئوقۇشىنى ئۈچ يېرىم يىلدىلا تاماملىدى. ئاشۇ ئوقۇش

جەرياندا خەلقئارادا ئەڭ ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان «قوللىنىشچان فىزىكا قىسقا ماقالىلىرى» (**Applied Physics Letters**)، «نانو تېخنولوگىيەسى» (**Nanotechnology**)، «كىرىستال ئۆستۈرۈش ژۇرنىلى» (**Journal of Crystal Growth**) قاتارلىق ئىلمىي تەتقىقات ژۇرناللىرىدا جەمئىي 8 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلدى. دوكتورلۇق ئوقۇشنى تاماملىغاندىن كېيىن، ئەركىن ئۆزىنىڭ مەكتىپىدە تاكى 2014-يىلىغىچە «دوكتور-ئاشتى» (**post-doc**) بولۇپ ئىشلىدى (بۇ مەكتەپنىڭ ئىسمى كېيىن «ئالتو ئۇنىۋېرسىتېتى» (**Aalto University**) غا ئۆزگەرتىلدى). ئەركىن 2009-يىلىدىن 2014-يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتا فىنلاندىيە پەنلەر ئاكادېمىيەسى قاتارلىق ئورۇنلار مەبلەغ ئاجرىتىپ ئورۇنلاشتۇرغان ئىككى چوڭ پروجېكتكە ئاساسلىق تەتقىقاتچى سالاھىيىتى بىلەن قاتناشتى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئەركىن يەنە ئىككى باكلاۋۇرلۇق ۋە بىر ماگىستىرلىق ئوقۇغۇچىسىغا تەتقىقات يېتەكچى ئوقۇتقۇچىسى بولدى. شۇنداقلا 2008-يىلىدىن باشلاپ فاكۇلتېتنىڭ تەجرىبە دەرسلىرىنى ئۆتتى. فىنلاندىيەدە ئوقۇش ۋە تەتقىقاتلار بىلەن شۇغۇللىنىش جەريانىدا، ئەركىن ھەر خىل ئىلمىي تەتقىقات ژۇرناللىرى ۋە خەلقئارالىق ئىلمىي دوكلات يىغىنلىرىدا جەمئىي 20 پارچىغا يېقىن ئىلمىي تەتقىقات ماقالىلىرىنى ئېلان قىلدى.

2014-يىلى، ئەركىن جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيەسىنىڭ قارمىقىدىكى شىنجاڭ فىزىكا-خىمىيە تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنى (中国科学院新疆理化技术研究所) غا بىر پىروفېسسور ۋە يېڭىلىق يارىتىش تەتقىقاتچىسى (创新研究员) بولۇپ خىزمەتكە قوبۇل قىلىنغان بولۇپ، ئۇ 2015-يىلى يانۋاردىن باشلاپ ئۈرۈمچىدە خىزمەتكە چۈشتى. ئۇ ھازىر زامانىۋى ئوپتىكا زاپچاسلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان يېرىم ئۆتكۈزگۈچ ماتېرىياللارنىڭ تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىدۇ.

دوكتور ئەركىن ئابدۇۋايىتنىڭ دوكتورلۇق دىسسىپلېنىسىنىڭ تولۇق نۇسخىسىنى تۆۋەندىكى تور ئۇلىنىشتىن ھەقسىز چۈشۈرۈۋالغىلى بولىدۇ:

<http://lib.tkk.fi/Diss/2008/isbn9789512296156/>

ئىنىمىز ئەركىن يېشىنىڭ كىچىك بولۇشىغا قارىماي، ھازىرغىچە ئۆزىنىڭ كەسپىي ساھەسىدە كىشىنى تەسىرلەندۈرگۈدەك ۋە قايىل قىلغۇدەك زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈپ، ئۇيغۇرلار ئۈچۈن شان-شەرەپ ياراتتى. ئۇنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىلمىي-تەتقىقات ئىشلىرىنىڭمۇ بۇرۇنقىدەكلا ھوسۇللۇق بولۇشىغا ئىشىنىمەن، ھەمدە شۇنىڭغا تىلەكداشلىق بىلدۈرمەن.

دوكتور ئەركىن ئابدۇۋايىت ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىدۇ

ئىنىمىز ئەركىن ھازىر يېڭى ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشقا جىددىي ئېھتىياجلىق بولۇپ، بۇ ئىشنىڭ تەپسىلاتى تۆۋەندىكىدەك:

(1) ھازىردىن باشلاپ ماگىستىرلىق ۋە دوكتورلۇق ئوقۇغۇچىلىرى قوبۇل قىلىنىدىغان بولۇپ، بۇ ئوقۇغۇچىلار جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيەسى شىنجاڭ فىزىكا-خىمىيە تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنى (中国科学院新疆理化技术研究所) دا ئوقۇيدۇ. بۇ ئوقۇشنىڭ ئورنى ئۈرۈمچىدە بولۇپ، ئىنىمىز ئەركىن قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچىلارنى تولۇق ئوقۇش مۇكاپات پۇلى بىلەن تەمىنلەيدۇ.

ماگىستىر ئوقۇغۇچىلىرى بېيجىڭدىكى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيەسى ئۇنىۋېرسىتېتى (中国科学院) <http://www.gucas.ac.cn/> (大学) دە بىر يىل نەزەرىيە دەرسلىرىنى ئالدى.

مەسىلەن، ئەگەر سىز 2015-يىللىق ماگىستىرلىق ئوقۇشىغا قوبۇل قىلىنسىڭىز، 2015-يىلى 9-ئايدا بېيجىڭغا بېرىپ، 2016-يىلى 6-ئايغىچە شۇ يەردە ئوقۇيسىز. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۈرۈمچىگە قايتىپ كېلىپ، تەجرىبە بىلەن شۇغۇللىنىسىز.

(2) دوكتورلۇق ئوقۇشىغا كىرگەن ئوقۇغۇچىلار بېيجىڭغا بارمايدۇ.

(3) ئەركىن ئۆكىمىز جۇڭگودىكى باشقا بىر قانچە شەھەرلەرگە جايلاشقان تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەنمۇ ھەمكارلىشىۋاتقان بولۇپ، ئۇنىڭ قولىدا ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلارمۇ بەزىدە ئاشۇ شەھەرلەرگە بېرىپ، ئىلمىي تەتقىقات ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىدۇ.

(4) ئەركىن ئۆكىمىز بەزى تەجرىبىلەرنى فىنلاندىيەدە ئېلىپ بېرىشنى پىلانلاۋاتقان بولۇپ، ئەگەر بۇ ئىش ئەمەلگە ئاشسا، ئۇنىڭ ئوقۇغۇچىلىرىغىمۇ فىنلاندىيەگە بېرىپ، قىسقا مۇددەت تەجرىبە ئېلىپ بېرىش پۇرسىتى تۇغۇلۇشى مۇمكىن. لېكىن بۇ ئىشنى ھازىرچە «يۈزدە-يۈز شۇنداق بولىدۇ»، دېگىلى بولمايدۇ.

ئىنىمىز ئەركىن بۇ ئورۇنغا يېڭىدىن كىرگەن بولۇپ، 2015-يىلدىن باشلاپ مەزكۇر ئورۇندا ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلار 2014-يىلىلا بېكىتىلىپ بولغان ئىكەن. شۇ سەۋەبتىن ئەگەر سىز ئاشۇ ئورۇندىكى تىزىملىككە قارىسىڭىز، ئەركىن ئۆكىمىزنىڭ ئىسمى «يېتەكچى ئوقۇتقۇچىلار» تىزىملىكىدە يوق ئىكەن. ئەمما ئەركىن ئۆكىمىز ئىدارىسى بىلەن كېلىشىپ قويغان بولۇپ، يېڭىدىن ئىلتىماس قىلماقچى بولغان ئوقۇغۇچىلار «قاتتىق ھالەتلىك رادىئاتسىيە فىزىكىسى تەجرىبىخانىسى» (Laboratory of Solid State Radiation Physics) گە ئىلتىماس قىلسا، ئۇ ئوقۇغۇچىلار قوبۇل قىلىنغاندىن كېيىن، ئەركىن ئۆكىمىزنىڭ گۇرۇپپىسىغا تەقسىم قىلىنىدىكەن.

بۇ ئوقۇشقا قىزىقىدىغان ئۆكىلەر ئەركىن ئۆكىمىز بىلەن erkin118@163.com ئارقىلىق ئالاقىلەشسە بولىدۇ.

ئاخىرقى سۆز

مەن ئۆز ماقالىلىرىم ئارقىلىق «باشقىلار قىلالغان ئىشنى ئۇيغۇرلارمۇ قىلالايدۇ، ئۇيغۇرلار ھەتتا باشقىلار قىلىپ باقمىغان ئىشلارنىمۇ قىلالايدۇ» دېگەن ھەقىقەتنى تەكىتلەپ كېلىۋاتقىلى ھازىرغىچە 10 يىلدەك ۋاقىت بولدى. بۇنىڭ بىر مىسالى ئورنىدا مەن 2008-يىلى يازغان «ئۇيغۇرلار دۆت ئەمەس، ئەقىللىق» دېگەن ماقالىنى تىلغا ئېلىش مۇمكىن [1]. ئەگەر مەن ھازىرغىچە تونۇشتۇرغان 11 نەپەر قېرىندىشىمىز ئىشلەۋاتقان ئىدارە-شېركەتلەرگە، ھەمدە ئۇلار ئېرىشكەن خىزمەت ئورۇنلىرىغا قاراپ باقىدىغان بولساق، ھازىر دۇنيادىكى يۇقىرى تېخنىلوگىيە، ئاكادېمىيە، تىببى-داۋالاش، ئىقتىساد، ۋە خەلق تۇرمۇشى قاتارلىق ساھەلەردە تەسىرى ناھايىتى كۈچلۈك بولغان ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغان ئۇيغۇرلارنىڭمۇ بارلىقىنى، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئۆز

شركىتىنىڭ رەھبەرلىك بالدىقىنىڭ ناھايىتى ئېگىز پەللىسىگە چىققانلىقىنى بىلەلەيمىز. مەن بۇ قېتىم تونۇشتۇرغان ئىنلىرىمىز شاكر شەمشى بىلەن ئەركىن ئابدۇۋايىت مانا بۇنىڭ بىر تىپىك مىسالى. بىزنىڭ ئاشۇنداق قېرىنداشلىرىمىز يەنە خېلى كۆپ بولۇپ، مەن ئۇلارنىمۇ تونۇشتۇرۇش يولىدا داۋاملىق تىرىشىمەن (مەن ئالاقىلىشىپ، تەكلىپنامە ماڭدۇرغان قېرىنداشلىرىمىز ئىچىدە مېنىڭ تەكلىپىمنى رەت قىلغان كىشىلەردىن بىر قانچىسى بار). مەن ۋەتەندىكى ۋە چەت ئەلدىكى بارلىق ئىنى-سىڭىللاردىن كۆڭلىگە چوڭ-چوڭ ئىشلارنى، ئۆزىدىن كۆپ يوغان بولغان ئىشلارنى پۈكۈپ، ئۆزىگە ئىشىنىپ، جېنىنى قولغا ئېلىپ، قىلماقچى بولغان ئىشىغا ئۆزىنىڭ بارلىقىنى ئاتاپ، قاتتىق تىرىشىشنى ئۈمىد قىلمەن (ئەگەر تېخى ئوقۇپ باقمىغان بولسىڭىز، مەن يازغان «**بۇيرۇلغان ياردەم ۋە تىرىشچانلىق — بەدرى ئۇرۇشىدىن ئويلىغانلىرىم**» [2] دېگەن ماقالىنى بىر قېتىم ئوقۇپ بېقىڭ). ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، باشقا ئۇيغۇرلار قىلالىغان ئىشلارنى سىزمۇ چوقۇم قىلالايسىز.

ئوقۇرمەنلەرنىڭ دىققىتىگە : مەن يېقىندىن بۇيان ئىدارەمدە بىر قانچە پروجېكتنىڭ جىددىي ۋەزىپىلىرىنىڭ ئىچىگە كىرىپ قالغان بولۇپ، ئىشتىن سىرتقى ۋاقىتلار ۋە دەم ئېلىش كۈنلىرىمۇ ئىدارەمنىڭ ئىشلىرىنى قىلىشقا مەجبۇرى بولۇپ قالدىم. شۇ سەۋەبتىن بۇ ھەپتە «بالىڭىزغا توغرا كۆيۈك» دېگەن ماقالىنىڭ داۋامىنى تەييارلىيالماي قالدىم. قېرىنداشلارنىڭ خەۋەردار بولۇپ قېلىشىنى، شۇنداقلا توغرا چۈشىنىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. رەھمەت!

پايدىلىنىش ماتېرىيالى :

[1] بىلىمخۇمار : ئۇيغۇرلار دۆت ئەمەس، ئەقىللىق

<http://book.menzil.biz/2013/08/05/3070.html>

[2] بىلىمخۇمار : بۇيرۇلغان ياردەم ۋە تىرىشچانلىق — بەدرى ئۇرۇشىدىن ئويلىغانلىرىم

<http://bbs.izdinix.com/thread-60487-1-1.html>